

Foto: Catrin Ormestad

”Soldaterna tog med mig och Hanan ut på gården och frågade om de efterlysta. De sa att pappa hade sagt att jag visste var de fanns och att jag måste berätta det för dem, men jag sa att jag inte visste något.”

Elvaåriga Jihan Dadoush

Operation Het vinter i Nablus

De gav den uppskrämda lilla flickan några kex och en bit halva innan de körde hem henne igen, när det hela var över. Men innan de lät henne hoppa ur jeepen och springa till sina föräldrar gav de henne en varning: Våga inte berätta för någon vad du varit med om!

Soldaterna var väl medvetna om att de hade gjort något olagligt, något som till och med ligger utanför de vida ramarna för vad som är tillåtet för den israeliska armén på de ockuperade områdena: de hade använt 11-åriga Jihan Dadoush som en mänsklig sköld när de genomsökte ett hus i jakt på efterspanade män. Och hon var inte det enda palestinska barn som råkade ut för detta under operation Het vinter som pågick under fyra dagar i slutet av februari i Nablus.

Operationen koncentrerades till Gamla stan där de labyrinthiska gränderna erbjuder många gömställen åt de militanta palestinierna och husen ligger så tätt att de kan röra sig över taken. Al-Atoutkvarteret var det sista som intogs. Men de boende i området tvivlade aldrig på att soldaterna skulle komma. Under operation Försvarssköld, som den israeliska återockupationen av Västbanken 2002 kallas, tilldrog sig här några av de värsta striderna och inte mindre än fjorton människor dödades.

Här bor familjen Dadoush. Jihan är fortfarande i skolan när vi kommer dit, men hennes mamma Tahani serverar oss juice och arabiskt kaffe under de flagnande gamla stenvalven i vardagsrummet. I trädgården utanför dignar apelsinträden av frukt och i köket håller Jihans farmor på och rensar ett fat med *aqoub*, en grön, taggig växt som plockas i bergen runt Nablus och kokas med ris till en soppa. Medan vi väntar berättar Tahani vad familjen var med om, de där februaridagarna.

Soldaterna tog över två hus i kvarteret den första dagen och dagen därpå kom de till Tahani och hennes familj. De beordrade alla familjemedlemmarna, sammanlagt nio personer, att samlas i vardagsrummet.

– Min man satt där, säger Tahani och pekar på min plats i soffan.

Soldaterna beordrade Nimer, som arbetar på Odja, en välkänd restaurant i Nablus, att klä av sig för att kontrollera att han inte bar några dolda vapen och förde sedan bort honom. I likhet med de flesta andra som arresterades under operationen fördes han till checkpointen Huwara där han förhördes.

Tahani och hennes barn och svärmor försökte göra sig så obemärkta som möjligt. De höll sig tysta och stilla och smög på

toaletten då soldaterna gick ut på gården. Det var från början bara tre, men sedan kom ytterligare femton soldater. De gav sig av igen sent på eftermiddagen, men ingen sov gott den natten. Barnen var uppskrämda och alla oroade sig för Nimer. Till deras stora lättnad kom han tillbaka vid midnatt.

Utegångsförbudet lyftes på morgonen, men ingen vågade lita på att lugnet skulle vara, och vid femtiden på morgonen den tredje dagen kom soldaterna tillbaka. Tahani hade redan hört på lokal-TV att de återigen gått in i Nablu, och grannarna berättade att soldaterna var på väg.

Samma enhet som trängt in i deras hus den första dagen kom nu tillbaka. De föstes återigen ihop i vardagsrummet, och Nimer förhördes på nytt. På eftermiddagen kom fler soldater, alla bärande på tung packning. Tahani blev rädd eftersom det verkade som om de förberedde sig på en lång belägring. Soldaterna använde familjens mattor och madrasser för att vila och kopplade förlängningssladdar till husets elurtag eftersom de behövde lampor för att kunna söka igenom angränsande hus. De gav sig inte av förrän klockan tre på morgonen.

Hur blev ni behandlade?

– Vissa var trevliga, andra var otäcka och fulla av fördomar.

I synnerhet mannen som arresterade Nimer var aggressiv, berättar Tahani. Han sade att han kom från säkerhetstjänsten Shabak och erbjöd familjen 2 000 shekel (cirka 3 800 kr) om de kunde peka ut var de efterlysta männen bodde. Det hade redan blivit mörkt när soldaterna tog med sig de båda dottrarna, 15-åriga Hanan och 11-åriga Jihan, ut på gården. Tahani försökte oroligt ropa tillbaka dem, men soldaterna sade åt henne att vara tyst. Medan de förhörde Hanan lyckades hon ändå få med sig Jihan in i huset igen. Efter tio minuter kom mannen från Shabak tillbaka.

– Var är Jihan? skrek han.

MÄNSKLIGA SKÖLDAR I ISRAEL

I april 2002 kom de första rapporterna om att den israeliska armén använde palestinska civila som mänskliga sköldar under operation Försvarssköld i Jenin. De tvingades till exempel att stå framför soldaterna, knacka på dörrar, flytta misstänkta föremål på gatan, "täcka" soldaterna medan de avfyra sina vapen och utföra andra uppgifter som utsatte dem för livsfara. De kunde inte vägra att samarbeta.

I oktober 2005 slog Israels Högsta domstol fast att användandet av palestinska civila som mänskliga sköldar under militäroperationer är ett brott mot internationell lag, och att det är förbjudet att utnyttja civilbefolkningen för militära behov eller tvinga dem att samarbeta med armén.

Israels armé har startat en utredning om användandet av mänskliga sköldar under Het vinter i Nablu.

Han knuffade med sig flickan som skrämt klamrade sig fast vid sin mamma ute på gården igen, och soldaterna hindrade Tahani från att följa efter. De andra barnen grät och Nimer blev upprörd och krävde att de skulle lämna hans dottrar ifred, men soldaterna hotade med att arrestera honom igen om han inte höll sig lugn.

– Ta mig till fängelset eller helvetet, jag bryr mig inte! skrek han, varvid de låste in honom i ett av rummen.

Jihan försvann med soldaterna.

Två veckor senare får Tahani fortfarande tårar i ögonen när hon försöker beskriva den maktlöshet hon kände då dottern fördes bort av soldaterna och maken hölls inlåst.

– Jag var orolig för henne, eftersom hon inte är frisk, berättar Tahani och stryker sig över bröstet.

Under en av sina många operationer i Nablu bombade Israel det palestinska inrikesministeriet i Nablu. Foto: Anna Wester

Jihan har ett medfött hjärtfel och får regelbunden läkartillsyn. Tahani är rädd att hon skulle kunna få en stroke om hon utsätts för stress eller blir skrämmd. Hon ringde den palestinska Röda halvmånen i Nablus och bad dem komma, men fick till svar att de inte kunde göra något.

– Jag tror att jag svimmade, berättar hon. Jag kände mig så hjälplös.

Det fanns inget annat att göra än att vänta. Det dröjde nästan två timmar innan Jihan kom tillbaka, chockad och kramande några kex och lite *halva* i handen. Det dröjde ett par dagar innan hon började berätta vad hon varit med om. Den där natten gick hon direkt till sängs och drog täcket över huvudet. Tahani stoppade om sin dotter och satt hos henne, men Jihan sov inget den natten, frågade bara ideligen om soldaterna skulle komma tillbaka och ta henne igen.

Det smäller i dörren och snabba fotsteg dunkar mot stentrappan; Jihan är hemma. En söt, välutvecklad flicka i randiga byxor, rosaröd tröja och lång slängade hästsvans dyker andfädd upp i dörröppningen. Hon hälsar blygt och sätter sig i soffan, lite generad över uppmärksamheten. Men hon berättar med hög, klar röst och utan att tveka, vad som hände den sista natten under operation Het vinter.

– Soldaterna tog med mig och Hanan ut på gården och frågade om de efterlysta. De sa att pappa hade sagt att jag visste var de fanns och att jag måste berätta det för dem, men jag sa att jag inte visste något. Då kallade de mig lögnare och sa att de skulle skicka mig i fängelse.

Jihan sträcker fram handlederna och visar hur soldaterna försökte sätta på henne plastremmarna som den israeliska armén använder som handfängsel. Hon ryckte sig loss, men nu var hon riktigt rädd.

– Det finns ett tomt hus där borta, sade hon. Jag vet inte, men där kanske de håller till.

Soldaterna tog med sig Jihan i jeepen och lät henne peka ut huset, sedan körde de henne tillbaka. Efter en liten stund kom de emellertid och hämtade henne igen. De sade åt henne att gå

före dem in i huset. De pekade sina vapen mot henne och Jihan vågade inte annat än att lyda.

Med de tre soldaterna tätt bakom sig gick hon uppför den mörka, smala trappan till den tomma lägenheten på andra våningen. Soldaterna använde lasersiktet på sina vapen för att lysa upp trapphuset men det var ändå svårt att se något, och Jihan var mycket rädd. Dörren var öppen och hon gick före dem in i lägenheten. De höll sig hela tiden bakom henne medan de sökte igenom de tomma rummen, av rädsla för att de efterlysta skulle gömma sig där, eller kanske för att lägenheten skulle visa sig vara försätsminerad.

Jihan hade varit i huset för flera år sedan eftersom hennes mamma kände dem som bodde där, så när soldaterna frågade efter trappan till taket kunde hon visa dem. De gick upp och kollade, och lämnade sedan den tomma lägenheten. De gav Jihan kexen och *halvan* som de haft med sig i packningen och varnade henne för att berätta för någon att de tagit henne med till huset.

Men Jihan berättade, och nu är hon rädd att soldaterna skall komma tillbaka.

– Jag tänker på dem hela tiden, säger hon.

Trots att det nu har gått två veckor har Jihan fortfarande sömnproblem, berättar Tahani. Hon kissar i sängen och är okoncentrerad i skolan, och småsyskonens skrik gör henne nervös.

I al-Balatkvarteret en bit därifrån, utanför Gamla stans murar, möter vi en pojke som också har haft svårt att lägga upplevelserna under Het vinter bakom sig. Amid Amire är en gänglig, lätt finmig 15-åring med stelt, geléglänsande hår och grön bomberjacka – en palestinsk *shebab*, vars tuffa uppsyn dock inte når den veka blicken. Han och hans mamma, farmor och syskon – pappa är i USA – väcktes före gryningen på operationens första dag av en explosion.

Soldaterna hade kastat en så kallad chockgranat mot ytterdörren, de visar oss skadorna i golvet och på väggarna vid entrén när vi stiger in i huset. Ytterligare en granat exploderade, och alla, även 80-åriga farmor, störtade vettskrämda ur sängarna. Amids mamma Naima öppnade dörren och fick syn på soldaterna utanför. De beordrade familjen att komma ut. Soldaterna förde bort dem till grannen Quisinis hus, men beordrade först Amids 17-åriga syster Manal att gå tillbaka in i huset och tända alla ljus och öppna dörrarna. Hon förstod emellertid inte deras brutna arabiska och de skickade i stället in hennes 12-åriga bror Arfa.

Soldaterna letade efter Amids äldre bror Amer och Manals fästman Ala Aqub, vars bror Omar är en av de eftersökta männen i Nablus. De förde Amid åt sidan och försökte få honom att berätta var Amer höll hus.

– Säg var han är, annars skjuter vi dig, sa de. Jag sa att jag inte visste och då slog de mig i ryggen, berättar Amid.

Soldaterna ville också veta vem som bodde i huset intill och när han berättade att det var hans morbror tog de med honom dit. De kastade in en rökgranat och beordrade sedan Amid att gå in före dem. Han gick hostande in i huset och öppnade alla dörrar och garderober och tände ljusen, med soldaterna tätt efter sig. De sökte igenom alla rummen och lät honom sedan gå.

– Jag fick inga kex eller någon *halva*, säger Amid med ett snett leende.

Foto: Catrin Ormestad

Femtonårige Amid Amire och hans syster Shahed.

Catrin Ormestad